

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z powództwa B. B.
przeciwko Wyższej Szkole [...] o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lipca 2013 r.,
zażalenia powoda na wyrok Sądu Okręgowego - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.
z dnia 18 lutego 2013 r.,

oddala zażalenie i zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, odstępując od obciążania powoda tymi kosztami w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 r., Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę powoda B. B. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie przeciwko Wyższej Szkole [...] o wynagrodzenie. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy wywiódł, że skarga, którą powód oparł na podstawie wymienionej w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c., została wniesiona ze znacznym

przekroczeniem terminu z art. 407 § 1 k.p.c. Powód wniósł skargę w dniu 11 października 2012 r., twierdząc, że orzeczenie Sądu drugiej instancji zostało wydane na podstawie dokumentów sfalszowanych przez stronę pozwaną. O tej okoliczności powód powziął wstępną wiadomość w dniu 21 grudnia 2011 r. z opinii biegłego grafologa wydanej w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. Postępowanie karne zostało przez prokuratora umorzone postanowieniem z dnia 27 grudnia 2011 r. wobec braku znamion czynu zabronionego. Postanowienie prokuratora powód otrzymał w dniu 2 stycznia 2012 r., a zatem najpóźniej w tym dniu - zdaniem Sądu - powód dowiedział się o okolicznościach, które mogły stanowić podstawę wznowienia postępowania. Wniesienie skargi po upływie terminu trzymiesięcznego od chwili dowiedzenia się o podstawie wznowienia postępowania uzasadniało odrzucenie skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

Postanowienie odrzucające skargę o wznowienie postępowania powód zaskarżył zażaleniem do Sądu Najwyższego, w którym zarzucił obrazę art. 407 § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że powód uchybił terminowi trzymiesięcznemu do wniesienia skargi, w sytuacji, gdy opinia biegłego grafologa, na której powód oparł podstawę wznowienia postępowania nie została "podważona i zweryfikowana" przez inną opinię i została uznana za opinię ostateczną dopiero w wyroku sądu karnego z dnia 13 września 2012 r. Powód zaznaczył, że wprawdzie powziął wiadomość o treści opinii biegłego grafologa w dniu doręczenia (2 stycznia 2012 r.), ale opinia ta była kwestionowana i "czekał na jej weryfikację" do czasu zakończenia postępowania karnego przed sądem. W tej sytuacji trzymiesięczny termin przewidziany na wniesienie skargi o wznowienie postępowania - w ocenie żalącego się - powinien biec od dnia ogłoszenia wyroku przez sąd karny, czyli od dnia 13 września 2012 r., a nie - jak przyjął Sąd Okręgowy - od dnia 2 stycznia 2012 r. Powód, żądając wznowienia postępowania, mógł się oprzeć jedynie na "ważnej i niekwestionowanej" opinii biegłego, a nie na jej pierwotnej wersji, która mogła być skutecznie w sensie prawnym zakwestionowana i przez to pozbawiona wiarygodności. Powód dodał, że odrzucenie skargi z przyczyn natury formalnej w sprawie dotyczącej "udokumentowanych praw pracowniczych" należy uznać "za wysoce krzywdzące i nieetyczne", bowiem zamyka się stronie drogę do

merytorycznego rozstrzygnięcia roszczeń. Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na zażalenie strona pozwana wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powoda kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Zażalenie jest pozbawione uzasadnionych podstaw. Powód oparł skargę o wznowienie postępowania na podstawie przewidzianej w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. W myśl tego przepisu można żądać wznowienia postępowania cywilnego, gdy wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym albo na skazującym wyroku karnym, następnie uchylonym. Termin przewidziany na wniesienie skargi wynosi w tym przypadku 3 miesiące, licząc od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia (art. 407 § 1 k.p.c.). To zaś oznacza, że wniesienie przez stronę skargi o wznowienie postępowania z powołaniem się na to, że prawomocny wyrok został wydany na podstawie podrobionego (przerobionego) dokumentu może być skuteczne tylko wtedy, gdy skarga ta zostanie złożona w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym skarżący powziął informację o tym fakcie. W rozpoznawanej sprawie termin ten nie został przez powoda zachowany.

Oparcie skargi o wznowienie postępowania na podstawie przewidzianej w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. nie wymaga od wnoszącego skargę wykazania faktu zaistnienia przestępstwa w sposób określony w art. 404 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2010 r., V CSK 28/10, LEX nr 852595 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000 r., IV CKN 1418/00, LEX nr 1191224 i z dnia 12 marca 2009 r., V CZ 8/09, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 39, a także postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 września 2012 r., III AUz 62/12, LEX nr 1216390). Tym samym nie jest konieczne wykazanie, że czyn polegający na podrobieniu lub przerobieniu dokumentu został ustalony w prawomocnym wyroku skazującym za przestępstwo określone w art. 270 § 1 k.k. Zaistnienie takiego czynu zabronionego podlega bowiem (samodzielnemu) ustaleniu przez sąd orzekający w postępowaniu ze skargi o wznowienie

postępowania cywilnego (odmienny, ale odosobniony pogląd Sąd Najwyższy wyraził w postanowieniu z dnia 12 grudnia 2002 r., III AO 23/02, OSNP 2003, nr 18-okładka; LEX nr 250045). Czyn polegający na podrobieniu (przerobieniu) dokumentu można wykazać w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania za pomocą wszelkich dostępnych środków dowodowych, w tym celu można w szczególności posłużyć się aktami postępowania karnego. Nie zmienia to jednak tego, że bieg terminu określonego w art. 407 § 1 k.p.c. rozpoczyna się z dniem, w którym strona dowiedziała się o podrobieniu bądź sfałszowaniu dokumentu (por. uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1963 r., II CZ 63/63, PiP 1964, nr 7, s. 173, z glosą J. Krajewskiego; NP 1965, nr 6, s. 709, z glosą M. Sawczuka oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r., V CZ 168/11, LEX nr 1164759). Przy tym należy mieć na uwadze, że "dowiedzenie się o podstawie wznowienia" (art. 407 § 1 k.p.c.) w odniesieniu do podstawy wznowienia, o której mowa w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c., nie oznacza uzyskania pewności co do podrobienia (przerobienia) dokumentu, lecz chodzi o powzięcie przez stronę uprawdopodobnionej, wiarygodnej informacji, że nastąpiło fałszerstwo dokumentu, który był podstawą wyrokowania w prawomocnie zakończonej sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r., III CZ 20/08, LEX nr 420807).

W rozpoznawanej sprawie powód wniósł skargę o wznowienie w dniu 11 października 2012 r. Tymczasem z przytoczonych przez niego okoliczności wynika, że już w dniu 2 stycznia 2012 r. dysponował dostateczną (uprawdopodobnioną, wiarygodną) wiedzą na temat podstawy wznowienia postępowania wymienionej w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. Wtedy to bowiem otrzymał odpis opinii biegłego grafologa sporządzonej na potrzeby postępowania karnego. Mając to na uwadze należy stwierdzić, że "oczekiwanie na weryfikację tej wiadomości" do czasu zakończenia postępowania karnego toczącego się w sprawie o przestępstwo przerobienia (podrobienia) dokumentu - wbrew twierdzeniom żalącego się - nie było konieczne, gdyż okoliczność ta i tak podlegała samodzielnej weryfikacji sądu orzekającego w postępowaniu wywołanym skargą o wznowienie postępowania. W każdym razie to "oczekiwanie na weryfikację" nie ma znaczenia dla oceny rozpoczęcia biegu trzymiesięcznego terminu przewidzianego do złożenia skargi o wznowienie

postępowania i Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że rozpoczął on bieg "najpóźniej" z dniem 2 stycznia 2012 r., a nie w dniu 13 września 2012 r., jak błędnie uważa powód. Z tej przyczyny skarga została wniesiona z uchybieniem terminu, co spowodowało jej odrzucenie na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. W tym kontekście żadnego znaczenia nie mają podniesione w zażaleniu argumenty, że odrzucenie skargi o wznowienie "w sprawie dotyczącej udokumentowanych praw pracowniczych jest wysoce krzywdzące i nieetyczne bowiem stronie zamyka się drogę do merytorycznego rozstrzygnięcia roszczeń". Roszczenia powoda zostały przy tym merytorycznie rozpoznane w prawomocnie zakończonej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej zwrot kosztów postępowania zażaleniowego na mocy art. 98 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490), postanawiając nie obciążać powoda obowiązkiem zwrotu tych kosztów w wysokości przekraczającej 120 zł (art. 102 k.p.c.).